

Elisabeth Grindheim (1952-2014)

PUBLISERT 5. september 2014

Elisabeth hadde stor betydning for mange mennesker. Hun har vært viktig for Psykologisk institutt og for oss personlig som fagperson og venn.

I 1981 hadde Harald Martinsen og Lars Smith samlet en gjeng studenter rundt et prosjekt om tidlig språkutvikling. Elisabeth var en av dem og gjorde seg raskt bemerket med et kjapt hode – og en enda kjappere tunge. Hun hadde tidlig fått interesse for utvikling av kommunikasjon og språk, og denne interessen ble ytterligere skjerpet i hovedoppgaveprosjektet. Det var i dette fellesskapet at grunnlaget for hennes karriere som psykolog og underviser ble lagt.

Det var særlig utviklingen hos barn som ikke tilegner seg kommunikasjon og språk like lett som andre, og barn som må lære andre språkformer enn tale, Elisabeth var interessert i. Den interessen fulgte hun opp gjennom hele sin karriere. Det er derfor naturlig at hovedgruppene i hennes kliniske og forskningsmessige arbeid var barn med språkvansker og diagnoser innenfor autismspekteret. Hun har arbeidet på Spesiellærerhøgskolen (nå Institutt for spesialpedagogikk), Frambu, Bredtvet kompetansesenter og Autismeenheten.

Elisabeth var med i spesialistutvalget for habilitering i NPF gjennom en årrekke. Hun var opptatt av at alle psykologer skulle ha kunnskap om og kunne arbeide med mennesker med utviklingsvansker. Hennes brede nettverk, solide kunnskap og kritiske sans har, sammen med hennes sterke og varme engasjement for mennesker med habiliteringsbehov, i stor grad preget den opplæring som spesialistene har fått. Hun var en uredde og tydelig stemme som alltid talte habiliteringsfeltets sak.

Gjennom prosjekter og veiledning av fagfolk som arbeidet med barn med autismespekterforstyrrelser, har Elisabeth hatt stor betydning for det praktiske arbeidet med denne gruppen. Hun viste alltid åpenhet for fagfolkene hun veiledet, og vilje til å forsøke å forstå fenomener som ikke alltid er like lette å begripe. Hun hadde også en skarp og kritisk sans når noen prøvde å bruke enkle forklaringer på komplekse fenomener. Ut fra det teoretiske fundamentet at det tidlige språket blir utviklet i nære sosiale sammenhenger, både hos barn med typisk og med atypisk utvikling, ble opplæring, støtte og omsorg til familien et viktig element i veiledningen og arbeidet med enkeltbarn.

Alternativ og supplerende kommunikasjon er ofte sentralt i arbeidet med barn med autismespekterforstyrrelser og lærehemning. Arbeidet kan by på overraskelser og komplikasjoner, men Elisabeth var best når hun møtte komplekse problemstillinger og utfordringer. Hun var spesielt opptatt av barn med minoritetsspråklig bakgrunn. Også barn med autismespekterforstyrrelse må få morsmålsopplæring. Hun prøvde derfor å finne fram til strategier for å gjøre håndtegn og grafiske symboler til bindeledd mellom hjemmespråket og utespråket, og ikke bare en tredje språkform som barna må lære når talen kommer sent eller aldri.

Gjennom 30 år var Elisabeth en mye brukt foreleser og sensor på Psykologisk institutt, Høgskolen i Vestfold og mange andre steder. Hun formidlet teoretisk og klinisk innsikt, veiledet hovedoppgaver og var samarbeidspartner på prosjekter. Hun foreleste særlig om utviklingspsykologi med vekt på kommunikasjon og språk, og om arbeid med barn med ulike vansker. Hun var en fremragende foreleser med en direkte form som fikk fram teoretiske poeng med elegante formuleringer, vidd og en god porsjon humor. Hun formidlet kunnskap om barn med utviklingsmessige vansker med innsikt og varme. Hun understreket at det ikke bare dreier seg om teknikker, men også om holdninger til barna, om bevissthet om hvorfor det er viktig å legge til rette for at de skal få et bedre liv. Hun fikk mange psykologistudenter til å se ut over terapier og allianser, og bli engasjert i typiske og atypiske utviklingsprosesser hos barn som tenker og handler annerledes enn barn flest. Hun elsket å forelese, og studentene kom ut fra undervisningen hennes lysere i blikket og hodet enn da de kom inn. Hun ble også tildelt Instituttets undervisningspris. Hun vil bli dypt savnet på Psykologisk institutt.

Elisabeths kunnskap og innsikt gjorde henne til en god samtalepartner. Hun var et oppkomme av ideer, vi har hatt mange samtaler der verken poengene eller gangen i argumentasjonen var forutbestemt, og der konklusjonene – hvis det var noen – slett ikke ble som vi kanskje hadde trodd da samtalen startet. Det er i slike møter nye ideer blir skapt, og ikke sjelden førte samtalene til prosjekter og publikasjoner. Vi vil savne vennskapet, de intrikate spørsmålene Elisabeth noen ganger kunne stille, og våre gode samtaler.

Stephen von Tetzchner

Sidsel Romhus

Nils-Øivind Offernes

Kristine Stadskleiv

Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

Spesialistutvalget for habilitering, NPF

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 9, 2014, side 781